

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 2

- a. Het imperfectum / παίζον beschrijft een situatie / niet een beginpunt 1
- b. In de vertaling is (het participium) βαλοῦσαι met een persoonsvorm (in de hoofdzin) weergegeven / βαλοῦσαι niet als participium vertaald 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerkingen

- *Niet fout rekenen wanneer bij a. als antwoord is gegeven 'in de vertaling staat zij gingen spelen, maar in het Grieks staat zij speelden'.*
- *Niet fout rekenen wanneer bij a. als antwoord is gegeven 'παίζον is (imperfectum en) geen aoristus'.*

2 maximumscore 1

In de vertaling is 'haar dochter' toegevoegd. (Voor de lezer uit de Oudheid was die toelichting niet nodig, omdat iedereen wist dat Artemis de dochter van Leto was.)

Of woorden van overeenkomstige strekking.

3 maximumscore 2

- blanke armen 1
- lengte/rijzigheid / het uitsteken boven anderen 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als één van de antwoorden is gegeven 'het lijken op nimfen / een godin / Artemis'.

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 2	
	• a. Menelaus	1
	• b. (De list met) het houten paard / Het bezoek van Odysseus (vermomd als bedelaar) aan Troje	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 3

10	maximumscore 2	
	• ἀμύμονα (regel 470)	1
	• ποδώκεος (regel 471)	1

Opmerkingen

- Niet fout rekenen wanneer als één van de citaten 'ἄριστος (regel 469)' is gegeven.
- Geen scorepunt toekennen voor het citaat 'ἀμύμονος (regel 468)'.

11 B

12 maximumscore 2

In beide gevallen spreken ze elkaar aan met:

- de naam van hun vader
- hun eigen naam
- een compliment / epitheton ornans.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

indien drie antwoorden juist zijn	2
indien twee antwoorden juist zijn	1
indien één of geen antwoord juist is	0

13 maximumscore 2

- De Grieken eerden Achilles (als een god) tijdens zijn leven
- Achilles heerst in de onderwereld over de schimmen

Of woorden van overeenkomstige strekking.

14 maximumscore 1

ζῶδν (regel 484)

Opmerkingen

- Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Πρὶν (regel 484)'.
- Wanneer als antwoord is gegeven 'προπάροιθε (regel 483)' geen scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> In regel 489 heeft hij gezegd dat hij liever op aarde een ander zou willen dienen (dan te heersen in de onderwereld) In regel 490 voegt hij daaraan toe dat dit ook/zelfs het geval is als die ander een arm man is 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
16	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> a. καταφθιμένοισιν/gestorvenen geeft geen extra informatie na νεκύεσσι/doden b. Met het pleonasme benadrukt Achilles zijn onvrede/woede/verdriet over zijn verblijf in de onderwereld / over het onherroepelijke karakter van de dood 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
17	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> knecht tegenover heerser levend/leven tegenover dood/onderwereld 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
18	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Het homerische epos is het eindproduct van een lange traditie van orale zangkunst. Deze traditie ontstond in de Myceense tijd (1600-1200 v. Chr.). (Rondtrekkende beroepszangers droegen epische gedichten voor aan vorstenhoven en bij feesten.) Toen in de elfde eeuw talrijke Grieken een nieuwe woonplaats vonden in Klein-Azië, werd de traditie daar voortgezet, eerst door Aeolische, later door Ionische zangers. Zo ontwikkelde zich in de loop der eeuwen een epische kunsttaal (die niet correspondeert met enig gesproken dialect) 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>In het antwoord dient ten minste te zijn ingegaan op de orale traditie en op de verschillende dialecten in de epische kunsttaal / de voortzetting van de zangerstraditie in Klein-Azië.</i>	
19	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Peleus is oud (en daardoor niet meer in staat zichzelf te verdedigen) Achilles is er niet om hem te beschermen/helpen 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. De gedachte dat Peleus misschien dood is • b. Achilles is inmiddels gestorven / bevindt zich inmiddels in de onderwereld (en weet dus dat Peleus nog niet dood is). Hij had de schim van Peleus anders wel in de onderwereld gezien (want schimmen komen elkaar tegen en herkennen elkaar) 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Algemeen

21 maximumscore 2

Drie van de volgende antwoorden:

- Agamemnon wordt vermoord (door zijn vrouw); Odysseus wordt vriendelijk onthaald (door zijn vrouw)
- Agamemnon kan geen wraak nemen op Aegisthus; Odysseus neemt wraak op de vrijers
- Agamemnon ontmoet zijn zoon niet; Odysseus ontmoet zijn zoon wel
- Agamemnon wordt direct herkend; Odysseus wordt niet direct herkend
- Agamemnon komt direct na afloop van de Trojaanse oorlog terug; Odysseus 10 jaar na de oorlog
- Agamemnons vrouw is hem ontrouw; Odysseus' vrouw is hem trouw gebleven
- Agamemnon komt in gezelschap van anderen thuis; Odysseus komt alleen

Of woorden van overeenkomstige strekking.

indien drie antwoorden juist zijn	2
indien twee antwoorden juist zijn	1
indien één of geen antwoord juist is	0

Opmerking

In ieder antwoord hoeft slechts op Agamemnon of Odysseus te worden ingegaan, bijvoorbeeld: 'Agamemnon wordt vermoord' of 'Odysseus wordt vriendelijk onthaald (door zijn vrouw)'.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 22

22 maximumscore 2

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
(En/Maar) toen/zodra de vroeg (in de morgen) geboren roosvingerige
Eos/dageraad verscheen/opkwam / was verschenen/opgekomen,

Ἦμος vertaald als bijwoord (toen verscheen ...)

1

Ἦμος niet vertaald als toen/zodra of een synoniem daarvan
φάνη niet vertaald als vorm van φαίνομαι

0

0

Kolon 23

23 maximumscore 2

ὄρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς ἱερὸν μένος Ἄλκινόοιο,
stond (dan/dus) de krachtige Alcinous op van/uit (zijn) bed,

ὄρνυτ' niet vertaald als vorm van ὄρνυμαι

0

ἱερὸν μένος Ἄλκινόοιο niet vertaald als onderwerp van ὄρνυτ'

0

Kolon 24

24 maximumscore 2

ἄν δ' ἄρα διογενῆς ὦρτο πτολίπορθος Ὀδυσσεύς.
en stond (dan/dus) de van Zeus afstammende stedenverwoestende
Odysseus op.

Niet fout rekenen: ὦρτο zette zich in beweging

Ὀδυσσεύς niet vertaald als onderwerp van ὦρτο

0

Kolon 25

25 maximumscore 1

Τοῖσιν δ' ἠγεμόνευ' ἱερὸν μένος Ἄλκινόοιο Φαιήκων ἀγορήδ',
Van hen beiden liep de krachtige Alcinous voorop naar de
vergaderplaats/vergadering van de Phaeaken,

Niet fout rekenen: ἱερὸν μένος Ἄλκινόοιο Φαιήκων de krachtige Alcinous
van de Phaeaken

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>Kolon 26</p>	
26	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>ἡ σφιν παρὰ νηυσὶ τέτυκτο.</p>	
	<p>die voor/door hen gemaakt/aangelegd was bij de schepen / voor hen (aanwezig) was bij de schepen.</p>	
	<p>Niet fout rekenen: deze/die was voor hen gemaakt bij de schepen</p>	0
	<p>ἡ niet vertaald als verwijzend naar ἀγορήν (kolon 25)</p>	0
	<p>τέτυκτο niet vertaald als vorm van τεύχω</p>	
	<p>Kolon 27</p>	
27	<p>maximumscore 1</p>	
	<p>Ἐλθόντες δὲ (En) nadat ze (daar) waren aangekomen</p>	
	<p>Kolon 28</p>	
28	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>καθίζον ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοισι πλησίον. gingen ze dicht bij elkaar zitten op (de) geschaafde/gepolijste stenen.</p>	
	<p>καθίζον niet vertaald als 3e persoon meervoud</p>	0
	<p>Kolon 29</p>	
29	<p>maximumscore 1</p>	
	<p>Ἡ δ' ἀνὰ ἄστῳ μετόχετο Παλλὰς Ἀθήνη, (Maar/En zij,) Pallas Athene ging door de stad heen,</p>	
	<p>Kolon 30</p>	
30	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>εἰδομένη κήρυκι δαΐφρονος Ἀλκινόοιο, (ge)lijkend op de/een heraut van de strijdlustige/kundige Alcinous,</p>	
	<p>εἰδομένη niet vertaald als vorm van εἶδομαι</p>	0
	<p>Kolon 31</p>	
31	<p>maximumscore 2</p>	
	<p>νόστον Ὀδυσσῆϊ μεγαλήτορι μητιώσα, terwijl/omdat zij / die de terugkeer voor/van de dappere Odysseus beraamde,</p>	
	<p>μητιώσα niet verbonden met Ἡ en/of Παλλὰς Ἀθήνη (kolon 29)</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 32		
32	<p>maximumscore 2 καί ῥα ἐκάστῳ φωτὶ παρασταμένη en terwijl zij (dan/dus) bij/naast iedere man ging staan</p>	
Niet fout rekenen: en zij ging staan naast iedere man en		
Niet fout rekenen: παρασταμένη staande		
φωτὶ niet vertaald als vorm van φῶς (man)		
παρίσταμαι elke andere betekenis dan '(gaan) staan bij/naast' of een		
synoniem daarvan		
		0
		0
Kolon 33		
33	<p>maximumscore 1 φάτο μῦθον· sprak zij het woord / de woorden / zei ze:</p>	
Kolon 34		
34	<p>maximumscore 2 “Δεῦτ’ ἄγε, Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες, “Kom/Vooruit hierheen, leiders en heersers van de Phaeaken,</p>	
Niet fout rekenen: Δεῦτ’ ἄγε Kom!		
Niet fout rekenen: Φαιήκων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες leiders van de		
Phaeaken en heersers		
Kolon 35		
35	<p>maximumscore 1 εἰς ἀγορὴν ἰέναι, ga naar de vergaderplaats/vergadering,</p>	
Kolon 36		
36	<p>maximumscore 2 ὄφρα ξείνοιο πύθησθε, opdat jullie informatie krijgen over de vreemdeling/gast / om over de vreemdeling/gast informatie te krijgen,</p>	
Niet fout rekenen: ὄφρα zodat		
ὄφρα elke andere betekenis dan opdat / om te / zodat of een synoniem		
daarvan		
		0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 37		
37	<p>maximumscore 2 δς νέον Ἀλκινόοιο δαΐφρονος ἴκετο δῶμα die onlangs is gekomen naar het huis / het huis bereikte van de strijdlustige/kundige Alcinous</p>	
	<p>δς niet vertaald als verwijzend naar ξείνοιο (kolon 36)</p>	0
Kolon 38		
38	<p>maximumscore 1 πόντον ἐπιπλαγθεῖς, nadat hij / die over de zee heeft rondgezworven,</p>	
	<p>Niet fout rekenen: rondzwerfend over zee</p>	
Kolon 39		
39	<p>maximumscore 2 δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος.” lijkend in gestalte/lichaamsbouw op de onsterfelijken / die in gestalte op de onsterfelijken lijkt.”</p>	
	<p>δέμας ὁμοῖος wiens/zijn gestalte lijkt op</p>	1
	<p>lijkend op de gestalte van de onsterfelijken</p>	0
Kolon 40		
40	<p>maximumscore 1 ᾠς εἰποῦσ’ Door zo te spreken / Door dit te zeggen / Nadat/Omdat/Doordat ze zo gesproken had / Door/Na zo gesproken te hebben / Doordat ze zo sprak</p>	
Kolon 41		
41	<p>maximumscore 2 ᾠτρυνε μένος καὶ θυμὸν ἑκάστου. spoorde ze de moed en het hart van ieder aan.</p>	
	<p>Niet fout rekenen: spoorde ze de moed / het hart van ieder aan</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 42

42 maximumscore 2

Καρπαλίμως δ' ἔμπληντο βροτῶν ἀγοραὶ τε καὶ ἔδραι ἀγρομένων·
(En) snel vulden de vergaderplaats(en)/vergadering en de zitplaatsen zich met / werden de vergaderplaats(en)/vergadering en de zitplaatsen gevuld met verzamelde/samengekomen mensen/stervelingen / met mensen die zich verzameld hadden / die zich verzamelden;

Niet fout rekenen: βροτῶν ἀγρομένων als genitivus absolutus vertaald

Kolon 43

43 maximumscore 2

πολλοὶ δ' ἄρα θηήσαντο (kolon 44) υἷὸν Λαέρταο δαΐφρονα.
(en) velen bewonderden (dus/dan) de strijdlustige/kundige zoon van Laertes.

Niet fout rekenen: πολλοὶ θηήσαντο velen aanschouwden

Kolon 44

44 maximumscore 1

ἰδόντες
nadat ze hem gezien hadden / toen ze hem zagen

Bronvermeldingen

tekst 1	Homerus, Odyssee 6, 99-144
tekst 2	Uit: B. Bumgarner, Een maffe Odyssee. Blijspel in twee bedrijven bij uitstek geschikt voor middelbare scholen. Alkmaar 2007.
tekst 3	Homerus, Odyssee 11, 467-503
tekst 4	Homerus, Odyssee 8, 1-18